

PhD értekezés tézisei

Hegyí Szabolcs

**A jogi kötelezettség gyakorlati filozófiai fogalma
és igazolóelvei**

Miskolci Egyetem
Állam és Jogtudományi Kar
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Miskolc
2012

A kitűzött kutatási feladat összefoglalása

Dolgozatom célja a jogi kötelezettség fogalmának, és a kötelezettséget igazoló leggyakoribb erkölcsi elvek gyakorlati filozófiai elemzése, a kortárs angolszász jogelméletben szokásos módon. A fogalmi elemzés és az elvek bemutatása annak a tézisnek az igazolására szolgál, hogy a jogi kötelezettség egyes fogalmi elemei korlátozó feltételeket állítanak az igazolásként szóba jövő elvek elé. Azaz hogy a törvényhozó jogi kötelezettségként nem írhat elő bármit egy alkotmányos demokráciában.

A kifejtés a jogi kötelezettség fogalmának tisztázásával kezdődik. Ez egyfelől elhatárolásokat (mi nem az?), másfelől pozitív elemzést (mi az?) jelent. A jogi kötelezettség fogalmának körüljárása oda lyukad ki, hogy a kötelezettség mindig egy igazolási összefüggésben nyeri el az értelmét, és ebben az igazolási összefüggésben meghatározó szerepet játszik az egyén személyes autonómiája, illetve az azt védő önrendelkezési jog. A kötelezettség és az önrendelkezési jog viszonyában az előbbinek az igazolási szükséglete, és az igazolásnak a feltételei bontakoznak ki. A jogi kötelezettség tehát fogalmi és tartalmi okokból egyaránt morális igazolásra szorul, és ennek az igazolásnak speciális feltételei vannak. Ezt speciális feltételt fogom nyilvános igazolásnak nevezni.

A dolgozat második részében azokat a tartalmi igazolóelveket veszem szemügyre, amelyek a leggyakrabban merülnek fel a jogi kötelezettségek igazolóelveiként: a kár-elvet, a paternalista elvet, és a jogi erkölcsvédelem elvét. Az elvek tesztelésének eredménye az, hogy az erkölcsvédelem követelménye nem állja ki sem az önrendelkezéssel való összevetés próbáját, és nem felel meg a nyilvános igazolás követelményeinek sem, míg a kár-elv mindkét tekintetben megállja a helyét. A paternalista elv pedig csak bizonyos megkülönböztetések és megszorítások mellett alkalmas a jogi kötelezettséget igazolására.

Dolgozatomban tehát a jog, az erkölcs és a politika közötti rendkívül bonyolult viszonyrendszer kerül terítékre. Az emberi gyakorlatnak ezek a területei egyfelől ezer szállal kötődnek egymáshoz, másfelől azonban mindhárom területen súlyos

nehézségeket okozhat az, hogy ha nem teszünk közöttük világos különbségeket. A kérdéskört azonban nem veszem szemügyre minden oldalról, hanem tudatosan korlátozott módon közelítem meg. Először is a vizsgálódás elsődleges tárgyát a jogi kötelezettség képezi: a kötelezettség fogalmi elemzése, és lehetséges igazolólvei. Más tárgyakkal csak annyiban foglalkozom, amennyiben kapcsolatba kerülnek a jogi kötelezettséggel. Ezzel nemcsak azt akarom jelezni, hogy a kényszernek és a kötelezésnek csak azok a formái érdekelnek, amelyek a jogban jelennek meg, hanem azt is, hogy még a jogi jelenségek közül sem foglalkozom mindennel. Ugyanakkor, másodszor, nem gondolom, hogy a jogi kötelezettséget „preparátumként” lehetne kezelni, kiszakítva abból a gyakorlati kontextusból, amelyben szerepét betölti. Tanulmányozása során az erkölcsről, a politikáról, és a joghoz való viszonyokról is szólni kell.

A kutatás módszere

A jog kötelező jellege állandó kutatási terepe a jogelméletnek, így különböző elméleti keretek állnak rendelkezésre, melyek segítségével a kérdés tárgyalható. Anélkül, hogy ezeket szisztematikusan sorra venném és összevetném őket, elkötelezem magam az egyik mellett, riválisaira pedig csak utalni fogok. Azt az elméleti megközelítést fogom alkalmazni, amelyet az utóbbi évtizedekben elsősorban az angolszász jogelméletben fejlesztettek ki, és amit röviden a jog autoritás-elméletének neveznek. A módszertani és tartalmi téziseknek ez a komplex rendszere olyan gyakorlati perspektívát nyit meg, melynek elfoglalása lehetővé teszi a kötelezettség fogalmának és igazolásának (tehát az előbb említett viszonyrendszernek) gyümölcsöző elemzését. Az autoritás-elmélet előnye nem egyszerűen abban áll, hogy a segítségével feltárható a jogi kötelezettség finomszerkezete, hanem abban is, hogy módszertana és fogalmi készlete révén könnyen összefüggésbe hozható más gyakorlati jelenségekkel, erkölcsi és politikai igazolási szituációkkal. Az autoritás-elmélet ugyanis a jognak a gyakorlati igazolásban játszott szerepe felől ragadja meg a kötelezettséget, mivel azt a cselekvést alátámasztó gyakorlati indok terminusaiban értelmezi.

Ennek a megközelítésnek az előnyeit aknázom ki a nyilvános igazolás eszméjének tárgyalásakor is. A gyakorlati, és azon belül a nyilvános igazolás fogalma, valamint a cselekvést alátámasztó indokok egész fogalomkészlete elkötelezett (és használóját is elkötelezi) a módszertani individualizmus mellett. Ez az alapállás nem keverendő össze az etikai individualizmussal: pusztán azt az egyszerű belátást tartalmazza, hogy a cselekvés fogalmát az egyénre vonatkoztatjuk. A személyes autonómia fogalmát például azért lehet kamatoztatni a jogi kötelezettség igazolóelveinek összevetése során, mert annak fokális jelentése az egyéni cselekvéshez kötődik. Ugyanakkor az individualizmus nem zárja ki, hanem inkább lehetővé teszi, és meg is követeli azt, hogy az igazolás nyilvános jellegéről (társadalmi természetéről) is számot adjak.

A disszertáció tézisei

Első rész: A jogi kötelezettség fogalmi elemzése

A fogalmi analízis azoknak a kategóriáknak és fogalmaknak a jelentését tisztázza, amelyek a tárgyhoz, jelen esetben a jogi kötelezettség eszméjéhez tartoznak. Ezek az autoritás, az autonómia, a jogosultság, a kötelezettség, a nyilvános érvelés, stb. Jelentésük és egymáshoz való viszonyuk adja azt a fogalmi keretet, aminek segítségével a tartalmi elemzés (a dolgozat második részében) elvégezhető.

A jog kötelező erejével, normativitásával kapcsolatos érvelés közismert jogi jelenségek közötti összefüggésekből és a rájuk vonatkozó jogtudományi elméletekből indul ki. Utóbbiak körében az előrejelző elmélet (Austin) kritikái (Kelsen, Hart), előbbiek tekintetében pedig az érvényesség, a szabály, valamint a jogok és köteleességek közti korrelativitás elemzése arra vezetnek, hogy a normativitás jelenségét egy igazolási összefüggésben (is) el kell helyezni. Ez az összefüggés pedig a következő.

A gyakorlati igazolásnak legalább két különböző szintje van. Az igazolás egyik szintje, amit a cselekvés jogi igazolásának nevezünk, az, ahol a cselekvést, illetve az ítéletet a jog révén igazoljuk. Mindenki, akit az igazolás érint, vagy abban részt vesz, csak a jog határolt területéhez tartozó indokokkal igazolhatja a cselekvését, illetve

ítéletét. A jogi igazolás kötött igazolási helyzet. A jogi igazolás közben fel sem merül az a kérdés, hogy mi szól amellett, hogy a jogot kötelező indoknak tekintsék a címzettjei, állampolgárok és hivatalos személyek egyaránt. Ez a kérdés az engedelmisségi kötelezettség kérdése, és ez a gyakorlati igazolás egy másik szintjén merül fel. Ezen a második szinten történik meg azoknak az indokoknak a kialakítása, amelyek a jogi indokok, a jogszabályok határolt területére kerülnek, érvényes jogi előírásként jelennek meg, és amelyek az első szinten, a jogi igazolásban kizárólagos szerepet játszanak majd. Itt a legkülönbözőbb erkölcsi és politikai indokok összemérése zajlik, az igazolásnak ez a szintje nem kötött. Nevezhetjük másodfokú gyakorlati igazolásnak is tehát azt, amikor magukat a jogi indokokat, illetve magát a jogi autoritást igazoljuk. Leegyszerűsítve a dolgot, ha a cselekvés jogi igazolásának a fóruma a bíróság, akkor a másodfokú igazolás helye a törvényhozás (és az alkotmánybíróság).

A jogi kötelezettség fogalmának az elhelyezését ebben az igazolási viszonyban megerősíti az, ahogyan az angolszász analitikus jogelméletek (Hohfeld, Hart) közelítették a kérdést. A kötelezettségnek a gyakorlati igazolásban betöltött szerepe azonban leginkább abban az egyik legjelentősebb kortárs jogelméletben jelenik meg, amit Joseph Raz dolgozott ki, és amit röviden a jogi kötelezettség autoritás-elméletének neveznek. Az első fejezet annak az elméleti pozíciónak a kijelölésére szolgál tehát, amelynek keretei között a jogi kötelezettséget vizsgálom.

A jog autoritás-elmélete egy komplex gyakorlati filozófiai elméletbe ágyazódik, ami a cselekvés igazolását és a cselekvést igazoló gyakorlati indokokat állítja a középpontba. A második fejezetben a jogi igazolást ebben az elméleti keretben helyezem el, megkülönböztetve az igazolás további módozataitól. A kötelezettségek itt speciális gyakorlati indokként jelennek meg (preemptivitás, tartalomfüggetlenség), amelyek közvetítő szerepet töltenek be a cselekvésre vonatkozó megfontolások és a cselekvés között (szolgálatteljesítő felfogás). Az elemzés a Raz-féle elmélet kritikájával (Postema) és az autoritás-elmélet további tisztázásával folytatódik.

A harmadik fejezetben a kötelezettségek egyik legfontosabb sajátosságát veszem szemügyre. Ez nem más, mint a nyilvános jelleg. A nyilvános igazolás jellegzetességeiből kiindulva, továbbá a nyilvános (morális) és nem nyilvános indokok

(pragmatikai, etikai) elkülönítésével azt igyekszem megmutatni, hogy a jogi kötelezettség igazolása elválaszthatatlan annak nyilvános jellegétől, morális igazolásra szorul. A jellemzést a nyilvános igazolás politikai filozófiai koncepciója (Rawls, Habermas) segíti elő.

Az igazolás nyilvános jellege átvezet egy másik követelményhez: a jogi kötelezettséget a személyes autonómia követelményeire tekintettel kell igazolni. A személyes autonómia fogalma alá a szabad, önkéntes cselekvésre vonatkozó releváns megfontolásokat gyűjtöm össze. A személyes autonómia fogalmát szűkebbre szabom a kanti értelemben vett morális autonómiánál, de tágabbra a személy magánjogi fogalmánál. Gyakorlatilag az alkotmányjogi érvelésekből ismert önrendelkezési jog alanyát igyekszem itt azonosítani. Ehhez három dimenzióját tárgyalom a fogalomnak, a képességet, a lehetőséget, és a függetlenséget, valamint tisztázom annak feltételét, hogy mikor tekinthető egy cselekedet önkéntesnek.

Második rész: az igazolóelvek

A gyakorlati érvelésnek a jogi igazolástól elkülönülő szintjén, ahol maguk a jogszabályok nyerik el igazolásukat, ahogy korábban említettem, olyan elvekről van szó, amelyek általános cselekvési gyakorlatok, intézmények, szabályok kialakításának forrásaként szolgálnak. A jogi igazolás esetében a kötelezettségeket igazoló, az azok háttérében álló elvek ki vannak zárva az igazolási folyamatból. Az elvek szerepe tehát abban áll, hogy az egyes jogi indokok, a kötelezettséget megállapító szabályok igazolásául, illetve kritikájául szolgáljanak. Három elvet veszek szemügyre, amelyek kellőképpen általánosak ahhoz, hogy ha nem is minden, de a kötelezettségek egy elég átfogó körének igazolása során leggyakrabban előforduló megfontolásokat felöleljék: a kár-elvet, a paternalista elvet és az erkölcsvédelem elvét. Az elemzéshez a vezérfonalat Joel Feinbergnek a büntetőjog erkölcsi korlátairól írott monográfiái nyújtják. (Az olyan elveket, mint amelyeket a 'joguralom' fogalma alá sorolunk, a jogi kötelezettség igazolásának peremfeltételének tekintem: minden egyéb igazolás ezzel együtt értendő.)

A kiindulópontként megválasztott kár-elv elemzése szolgáltatja azt a fogalom- és érvrendszert, amelynek kereteiben az utóbbi kettőt is értelmezem. Mindhárom

elvben meghatározó szerepe van a 'kár' fogalmának, ezért annak elemzése középponti jelentőségű. A kár-elv szempontjából a másoknak, a paternalizmus esetében pedig az önmagunknak okozott kár releváns, míg a moralizmus esetében az, ami nem is feltétlenül egyes személyek oldalán jelentkezik. A kár-elv azt a szikár, mondhatni radikális tézist fogalmazza meg, hogy a más személynek okozott kár az egyetlen legitim alapja a kötelezettségnek, és semmilyen más megfontolás nem elég erős ahhoz, hogy arra hivatkozva bárkit is kényszeríteni lehessen. A paternalizmus továbbmegy: az is indokolhatja a kötelezést, ha cselekvő saját magának okozna kárt. A legszélesebb körre a moralizmus terjeszti ki a kötelezés alapját: adott esetben akkor is indokoltnak tartja a kötelezettséget, ha a cselekvés közvetlenül senkinek sem okozna kárt.

A 'kár' fogalma visszamutat a személyes autonómiával kapcsolatban kifejtettekre. A kárt ugyanis valamilyen érdeksérelemként azonosítom, és ebből a szempontból válik fontossá az, hogy a személynek milyen érdekeket lehet értelmesen tulajdonítani, és mi a jelentősége annak, hogy a személy maga tulajdonít érdekeket magának. A kár alanyának és okozójának azonosítása mellett különbséget teszek a cselekvések hatása között is, méghozzá annak érdekében, hogy a sérelmeket meg tudjuk különböztetni a kártól.

A paternalista elv tárgyalása egy sor megkülönböztetés bevezetését indokolja, mert ahhoz, hogy összhangba hozzuk az igazolásról elmondott absztrakt megfontolásokat a létező jogintézményekkel és -gyakorlatokkal, egészében sem el nem vethetjük, sem el nem fogadhatjuk. Az elvvel kapcsolatban mind a megszorításai, mind a jelentősége melletti érvek a személyes autonómia fogalmával és a nyilvános igazolás követelményével hozhatók összefüggésbe. Az abból fakadó követelmények igazítanak el egyfelől abban a tekintetben, hogy mikor nem elég erős indoka egy paternalista megfontolás a jogi kötelezettségnek, másfelől pedig abban a tekintetben, hogy egy szintén paternalista megfontolás mikor jó indoka egy kötelezettségnek. A paternalizmus előbbi formáját illetem az „erős”, utóbbit pedig a „gyenge” jelzővel.

A jogi moralizmust, hasonlóan az előzőekhez, megkülönböztetések segítségével elemzem. Ebben két jogfilozófiai vitára (Mill és Stephen, Devlin és Hart) támaszkodom. A vitában kifejtett érvek szolgáltatják az alapot ahhoz, hogy a moralizmus különféle változatait kritika alá vonjam. Bár az egyes változatok itt is a

személyes autonómia követelményeinek nem tudnak megfelelni, a moralizmus legerősebb változatainak is az okozza a legnagyobb problémát, és az teszi azokat is leginkább sebezhetővé, hogy nem illeszkednek a nyilvános érvelés eszméjéhez.

A dolgozattal elért tudományos eredmények

A jogi kötelezettség fogalmának tisztázása a jogelmélet centrális feladata. A kötelezettség gyakorlati filozófiai fogalmának a bemutatása lehetővé teszi, hogy azt a lehető legkevesebb félreértés nélkül alkalmazzuk mind a jogi, mind a nem-jogi érvelésekben, egyszersmind egymásra is vonatkoztassuk ezeket az érveléseket. Ezt segíti elő az is, hogy a személyes autonómia és nyilvános igazolás eszméjének és követelményeinek tisztázásával feltárjuk a jogi kötelezettség intézményének háttérében rejlő, egyébként közismert politikai filozófiai megfontolásokat (pl. egyenlőség).

A kötelezettség igazolólelveinek azonosítása és tárgyalása hozzásegít ahhoz, hogy világosan lássuk azokat a megfontolásokat, amelyek egyes kötelezettségek kiszabása körében szóba jöhetnek, vagy amelyek éppenséggel ki vannak zárva. Azok a megkülönböztetések, amelyeket velük kapcsolatban be lehet vezetni, láthatóvá teszik az elvek egyes változatai közötti különbségeket, és nemcsak megmentenek a sommás ítéletektől, hanem megvilágítják az egyes jogi kötelezettségek értelmét.

E közvetlen eredmények értéke abban rejlik, hogy a jognak az erkölccsel és a politikával szembeni autonómiáját erősítik meg (azzal együtt természetesen, hogy a kapcsolódási pontokat is világossá tesszük). Van azonban egy közvetett, markáns politikai filozófiai hozadéka is az elemzésnek. A jogi kötelezettség igazolásával kapcsolatos megállapításaim annak az általános összefüggésnek az egyik vonatkozását jelentik, amit a magán- és a nyilvános szféra elválasztásaként ismerünk. Ez a szétválasztás konstitutív eleme a jogállamnak, és ez utóbbinak az értéke éppen abban áll, hogy nem tűri az önkényes hatalomgyakorlást: a kényszer igazolásra szorul. A dolgozatommal (is) alátámasztani kívánt normatív tézis úgy szól, hogy a magánéletet és a nyilvános szférát el kell választani egymástól.

A jelölt az értekezéssel összefüggő publikációinak jegyzéke

'Ronald Dworkin politikai filozófiája és ennek közösségelvű kritikái'. In: *Jogelméleti Szemle*, 2001/4. (dec.) http://jesz.ajk.elte.hu/2001_4.html

'Az autoritás-probléma történeti vázlata'. In: *Studia Iurisprudentia Doctorandorum Miskolciensum Tomus 1/1. Fasciculus 1-20*. Miskolc, 2002, 371-387. o.

'Autoritás és legitimitás'. In: *Államelmélet. A mérsékelt állam eszméje és elemei. II. Alapelvek és alapintézmények*. (Szerk.: Bódig Mátyás, Györfi Tamás) Miskolc: Bíbor, 2002, 41-65. o. (Györfi Tamással közösen)

'Kelsen's and Hart's Philosophical Presuppositions on Legal Theory'. In: *4th International Conference of PhD Students*. University of Miskolc, 2003, 157-163. o.

'A szabályfogalom jogelméleti jelentősége'. In: *Regula Juris. Szabály és/vagy norma a jogelméletben*. (Szerk.: Szabó Miklós) Miskolc: Bíbor, 2004, 83-93. o.

'Az autoritás-probléma'. In: *A Hart utáni jogelmélet alapproblémái*. (Szerk.: Bódig Mátyás, Györfi Tamás, Szabó Miklós) Miskolc: Bíbor, 2004, 271-287. o.

'Bentham utilitarizmusa'. In: *Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Iuridica et Politica Tomus XXIV*. Miskolc: Miskolc University Press, 2006, 31-49. o.

'A jogdogmatika és a jogi döntés természete'. In: *Jogdogmatika és jogelmélet*. (Szerk.: Szabó Miklós) Miskolc: Bíbor, 2007, 214-223. o.

'Érdekek és jogi védelmük'. In: *Jogosultságok. Elmélet és gyakorlat*. (Szerk.: Ficsor Krisztina, Györfi Tamás, Szabó Miklós) Miskolc: Bíbor, 2009, 163-175. o.

'A jogok és kötelezettségek kapcsolata új szabályozásának elvi kérdései'. 2 *Fundamentum* XV (2011) 62-68. o.

Abstract of the PhD-thesis

Szabolcs Hegyi

The concept and the principles of the legal obligation in practical philosophy

University of Miskolc
Faculty of Law
Deák Ferenc Postgraduate Law School

Miskolc

2012

Summary of the tasks of the research

The aim of the dissertation is to examine the concept of the legal obligation and its most important justificatory principles, as it is usual in the Anglo-Saxon jurisprudence. The conceptual and the substantive analysis serve to show that certain features of the concept of the legal obligation constraints the possible justificatory principles.

The argumentation begins with the clarification of the normativity of the law and the conception of the legal obligation, and reaches the insight that the obligation earns its meaning in a justificatory situation. In this justification the idea of public reasoning the concept of personal autonomy are playing central role. The consequence of examining conceptual issues is that the legal obligation needs a special moral justification.

In the second part of my dissertation I look at the most important substantive justificatory principles of the legal obligation: harm-principle, legal paternalism and moralism. The result of the qualification of these principles is that only harm-principle fits to the requirements of the ideas of personal autonomy and public reasoning. Certain forms of paternalism could stand the tests of these requirements (see “informed consent”), but moralism, even the strongest forms of that, cannot serve as a morally well-grounded justification for legal obligation at all.

This thesis is about the complex relationship of law, moral and politics. I believe that we need clear distinctions on this field and I try to add some clarification in this regard. However, my perspective is a limited one. Since the subject of the examination is the legal obligation, its concept and principles, I do not deal in an exhausting way with the other forms of obligation, nor the other legal entities. At the same time I do not think either that the legal obligation could be treated as a preparation, regardless that practical context in which it plays its role. For this reason the overview of the legal obligation cannot spare the outlook to the moral and politics.

The methodology of the research

There are several theoretical frameworks in which the obligatory force of the law can be discussed. Instead of dealing with all of them systematically I commit myself in my thesis to one of the most influencing theory in Anglo-Saxon jurisprudence, namely the theory of legal authority. This theory, as any other one, is a composition of methodological and substantive, normative propositions, and it interprets legal obligation as a part of practical reasoning. Hence, it offers a perspective in which the inner structure of legal duties, as well as its relation to moral and political phenomenon could be fruitfully studied.

Theses of the dissertation

First part: The conceptual analysis of the legal obligation

Conceptual analysis makes categories and concepts, belong to the legal obligation, clear. These are the right, duty, authority, enforcement, autonomy, justification, etc. The meaning of them and the relations among them give us the framework in which the substantive principles can be measured in the second part.

The arguments for the normativity of law start with the description of some well-known legal institutions and theories. Theories of Austin, Kelsen and Hart, beside the concept of legal validity, rule, correlativity between rights and duties, drives us to the insight that the normativity should be characterized as the part of the practical justification. The relation in this regard is the follows.

Practical reasoning has at least two levels. On the first level, refer to it as legal justification, action or judgment can be justified with practical reasons including legal rules, legal obligations. Everyone, who takes part in the process of the legal justification of actions, shall pick the reasons up from the limited domain of the law. There is no place to challenge the normativity (obligatory force) of the legal rules during the legal justification by the subjects of the law. This could be challenged only on another level of practical reasoning. That is the level of the justification of the legal rules itself. There is no limited domain of practical reasons and any kind of

consideration could be called upon. If the first level of justification takes place at the courts, the second level of justification would take place at the parliaments and constitutional courts.

Placing the legal obligation into this justificatory relationship is strengthening by the results of the analytical jurisprudence (Hohfeld, Hart). The role of the legal obligation in the practical reasoning appears mostly in the theory of legal authority by Joseph Raz. The first chapter serves for formulating that theoretical standpoint from which the concept of the legal obligation will be studied.

The theory of legal authority is embedded in the complex practical philosophy, with the concepts of reason for action and justification in its heart. In the second chapter I explore this practical philosophical background. Obligations appear as a special, preemptive and content-independent, reason for action, which plays a meditative role between the reasons and the action (service conception of authority). Analysis goes on with the critique of Raz's theory (Postema) and with the further clarification of the theory.

The subject of the third chapter is the idea of public reasoning. Since legal obligations play as public reasons, the distinctions between public and private reasoning is one of the keys to understand the law at all. Public character of legal obligation entails that the principles they rely upon should be public also. The idea of public reasoning, developed by Rawls and Habermas, serves as a necessary condition in choosing the legitimate principles for the obligation.

Since publicity involves equality I should explain one more conception, that of the personal autonomy. In this respect I collect considerations on free and informed action. It is mainly a political conception because it does not equal with the Kantian 'moral autonomy'. I would like to catch here the individual subject of the autonomous and well-informed action and the interests of this individual. The conditions of this conception are ability, possibility and independence.

Second Part: Justificatory Principles

On the second level, where legal rules itself win their justification, principles (and any other considerations) come to play. Principles serve as sources of existing and

criticizing many legal rules, obligations, procedures, practices (in which no other reason than legal rules are relevant). I take into account three moral principles, harm-principle, legal paternalism and moralism, general enough to cover many considerations on the question: what should we punish? This analysis mostly follows Joel Feinberg's *Moral Limits of the Criminal Law*.

The harm-principle offers the terminology and the system of the arguments in dealing with the two others. The conception of the 'harm' plays central role in all the three principles: for the first one only the harm to others is a legitimate ground to oblige someone, but for paternalism the harm to self, too, and even harmless wrongdoings are enough for moralism.

Since harm is seen as "a setback of an interest", it is important now to know that what kind of interests could be attributed to the person and what is the importance of self-governing. Besides identifying the subjects who causes and who bears harm I try to distinguish harms from offences.

Legal paternalism needs a sort of distinctions if we want to make theory and practice consistent. In this regard we can rely on the requirements of the idea of public reasoning and the personal autonomy. They could direct our judgment on the acceptable and unacceptable forms of paternalism. The former is a "weak", the latter is a "strong" one.

In studying moralism I summon two famous philosophical debates (Mill & Stephen, Devlin & Hart). Arguments in these debates show the different versions of moralism and make critique possible. And even the strongest forms of moralism cannot stand the test of public reason.

Theoretical results achieved by the thesis

Identifying and qualifying principles, which the legitimacy of the legal obligations depends on, helps to map the system of legal obligations, at least on the field of the criminal justice.

Clarification of the concept of the legal obligation is one of the most important jobs in jurisprudence. If we place this issue into the broader practical philosophical

framework, we could apply the concept without much more misunderstanding and with much more concern to moral and political justifications. The concepts of public reasoning and personal autonomy help us to find out the political philosophical presuppositions in the background of the legal obligation.

The arguments presented in my thesis are strengthening the autonomy of legal reasoning related to morality and politics. However, the links between them are as important as the differences. If we see the characteristics of legal reasoning and the different levels of it we can argue for the requirement of the separation of public and private reasons and reasoning.